

35

metro tercio ibi TUNC ME DISCUSSA. Continuacio: sic dixi quod
 possit curari (14) SI NOS AGNOVERIT. QUOD UT POSSIT scilicet
 nos agnoscere (15) LUMINA EIUS id est rationem et intelligenciam
 (16) CALIGANCIA NUBE MORTALIUM RERUM id est obfuscata tenebris
 ignorancie que ex effectu rerum mortalium causatur TERGAMUS
 affectum istum auferendo HEC DIXIT supple Philosophia, sed quia
 parum est dicere nisi effectu demandetur subiungit OCULOSQUE
 MEOS rationem scilicet et intelligenciam (17) FLETIBUS UNDANTES
 id est habundancia doloris oppressos SICCAVIT id est ab isto
 dolore purgavit et hoc fecit (18) VESTE id est arte philosophica
 CONTRACTA IN RUGAM id est coadunata per plures sentencias in unum
 uolumen sicut patet in libro isto.

effectui

[I m 3]

TUNC ME¹ metrum tertium, quod scribitur primo uersu dactilico
 exámetro, de quo dictum est supra metro primo; secundo uersu

35 ibi om. O 36 et ex O / 37 hoc O / 38 nisi effectui demandetur O
 nisi effectum demandetur DP nisi effectum mancipetur uel demandetur R nisi ad
 effectum demandetur Pe ubi effectui demandetur J (effectum J) / 39 et in-
 telligenciam RP et intellectum O intellectuum J / 40 hoc fecit ORP hoc
 ...fecit J /

1 tunc me OJ nunc me etc. R tunc mecum discussa PPe /

Alcmanico, sic appellato ab inuentore, tetrametro id est quatuor pedum, dactilico² a pede predominante (in omni enim loco ponitur: recipit etiam spondeum in primo secundo et tercio loco), acathalectum³ (nulla enim sillaba habundat uel deficit). Postquam Philosophia amouit a Boecio impedimentum cognicionis philosophice, hic docet quomodo eam cognouit. Et circa hoc duo facit. Primo enim docet quomodo amoto impedimento uigorem⁴ cognicionis recuperauit⁴, secundo quomodo Philosophiam cognouit prosa tertia HAUD ALITER. Docet autem quomodo amoto impedimento recuperauit uigorem per quandam similitudinem dicens quod TUNC scilicet postquam Philosophia lumina mea deteraserat⁵ TENEBRE scilicet ignorancie LIQUERUNT id est⁶ dereliquerunt ME DISCUSSA NOCTE id est excusso dolore intellectum obnubilante -QUE pro et (2) LUMINIBUS id est intelligencie et rationi REDIIIT PRIOR VIGOR scilicet cognicionis. Deinde subiungit similitudinem dicens quod (3) UT pro sicut CUM id est quando SIDERA GLOMERANTUR id est nubibus inuoluuntur⁷ CHORO PRECIPITI id est tali uento precipitanter flante (4) POLUSQUE id est firmamentum per synodochen⁸ NIMBOSIS IMBRIBUS id est humidans repentinis et impetuosis pluuiis STETIT id est uidetur stare: motus enim celi non percipitur sensu nisi per motum alicuius stelle. Unde quando celum est coopertum obscuris

est

2 dactalico J / 3 acathalectus J / 4 uigorem recuperauit Q / 5 decrescere
 Q / 6 et et Q / 7 inuoluunt J / 8 synodochen ORPK /

nubibus, quia tunc nulla stella uideri potest, apparet celum stare. Quando hec contingunt (5) SOL LATET AC ⁹ pro et ASTRIS NONDUM VENIENTIBUS id est non apparentibus sicut contingit ex consuetudine in nocte naturali CELO id est in celo (6) NOX id est obscuritas similis nocti DESUPER IN TERRAM FUNDITUR sed si (7) BOREAS id est uentus ille EMISSUS AB ANTRO TREICIO hoc dicit quia flat de illa parte mundi in qua situatur Tracia que forte cauernosa est: de cauernis autem non numquam exit uentus ¹⁰ generatus ex uaporibus siccis in terra VERBERET HANC scilicet noctem id est flatibus suis disperdat (8) ET RESERET DIEM CLAUSUM ¹¹ obscuritate nubium (9) PHEBUS id est sol EMICAT id est lucet ET SUBITO LUMINE VIBRATUS id est crispatus uel splendidus (10) FERIT id est repercutit MIRANTES OCULOS qui scilicet mirantur post ¹² tantam noctem subitum splendorem. Notandum ut similitudo melius intelligatur quod a philosopho ¹³ tercio metheorum duodecim ponuntur esse uenti eo quod duodecim ponuntur plage mundi que distinguuntur secundum duodecim puncta insigniora nostri orizontis ¹⁴ unde que determinantur secundum sectionem quinque paralellorum et ¹⁵ meridiani. Meridianus enim transiens per duos polos secat orizonta

9 pro et et J / 10 generatur J / 11 obscuritatem J / 12 tum J /
 13 metheorum OMPPE metherrorum RJ / 14 unde cm. O / 15 orizonta D -tem R
 orizon PPeJKO /

in puncto meridionali a quo causatur uentus qui dicitur Auster
 secundum Isidorum² uel Nothus Auster secundum Senecam et Varronem.

Item secat eundem in puncto septentrionali a quo causatur uentus
¹⁶ dictus Septentrio secundum Isidorum¹⁶ Senecam et Varronem.

Secundum uero usualiter loquentes dicitur aquilo. Equinoccialis
 autem secat orizonta in puncto orientis a quo¹⁷ uentus qui
 ab omnibus dicitur Subsolanus. Item secat eundem in puncto
 occidentis a quo causatur uentus qui dicitur Fauonius ab omnibus.

Et isti dicuntur uenti cardinales uel principales. Quilibet autem
^u istorum^u habet duos collaterales qui sic accipiuntur. Sicut enim
 tradunt astronomi, polus zodiaci distat a polo mundi fere 24
 gradibus. Motu autem circulari diurno iste polus zodiaci describit
 quendam circulum circa polum mundi et ita secat orizonta in duobus
 punctis quorum uterque distat a polo mundi fere 24 gradibus.

Circulus autem describens ista duo puncta circa polum meridionalem
 dicitur parallelus antarticus et uentus flans a puncto orizontis
 secantis¹⁸ ipsum uersus occidentem uocatur secundum Isidorum
 Austronothus, usualiter autem Affricus. Ventus autem flans a
 puncto seccionis orizontis uersus orientem uocatur ab Isidoro
 Euroauster usualiter Nothus. Circulus autem quem describit
¹⁹ polus zodiaci¹⁹ circa polum septentrionalem uocatur paralellus

2 Cf. Etym. XIII xi, 6.
 1. Etym. XIII xi, 11.

16 de Q / 17 iter Q / 18 austronothus OR astronothus JP / 19 polus zo-
 diaci OJPe p. mundi RPMD /

20

articus et uentus flans a puncto in quo secat orizontem uersus orientem uocatur secundum Isidorum aquilo usualiter uero Boreas. Ventus autem flans a puncto seccionis orizontis uersus occidentem uocatur ab Isidor^o circius usualiter autem Chorus. Item punctus solsticii hyemalis circumductus motu diurno describit quendam circulum paralellum equinocciali ²¹ distantem ab eo uersus meridiem fere 24 gradibus et uocatur tropicus hyemalis et secat orizonta in duobus punctis quorum unus est in oriente alius in occidente. Ventus autem flans a puncto seccionis in oriente dicitur collateralis subsolani uersus meridiem et uocatur Eurus ab omnibus. Ventus flans a puncto seccionis in occidente dicitur collateralis Fauonii uersus meridiem et uocatur ab Isidoro Austroafricus usualiter uero Zephirus. Item punctus solsticii estiu²²alis describit quendam circulum paralellum equinocciali distantem ab eo uersus septentrionem fere 24 gradibus et uocatur tropicus estiu²³alis et secat orizontem in duobus punctis quorum est unus in oriente. Et uentus flans ab isto est collateralis subsolani uersus septentrionem et uocatur Vultur²³us. Alius uero est in occidente et uentus flans ab isto est collateralis Fauonii

20 uentus uero Q / ²¹ equinocciali MD equinoccii JOPe -tu P
 equinoctio R / ²² equinocciali RPPeMD equinoccii JO / ²³ est RPO
om. J /

uersus septentrionem et uocatur ab Isidoro Chorus usualiter uero circius. Nomina autem uentorum usualia patent per hos uersus:

Sunt subsolanus Vulturnus et Eurus eöy
 atque die medio Nothus heret at Affricus Austro;
 circius occasum Zephirusque Fauonius afflant;
 ac ueniunt aquilo Boreas et Chorus ab arcto.

Sic ergo patet ex dictis quod Chorus est collateralis Fauonii secundum Isidorum uersus septentrionem; secundum uero usum est collateralis septentrionis uersus occidentem,²⁴ Boreas uero collateralis septentrionis a parte orientis. Sed qui experimento patet per Italiam quod uentus ueniens a plaga mundi inter septentrionem et occidentem est uentus leuis flatus et serenus, uidetur quod Boecius in nominacione uentorum magis secutus sit consuetudinem uulgarem Italie secundum quam ponit nominacionem uentorum Vegecius de re militari libro quarto, capitulo 38,^{*} dicens Chorum esse collateralem Austri a parte sinistra de quo euidenter patet quod est impetuosus et adductius imbrium, Boream uero dicit esse sinistrum septentrionis et ita flat a puncto directe opposito Choro. Karolus tamen Magnus, qui, ut refert Maynardus^{26xx} in libro quem de uita eiusdem conscripsit, uentis collateralibus in materna lingua nomina imposuit. Dicit Chorum

* Lang, p. 155

**

25 in ytaliam O /

24. occidentem J / 26 maynardus JO mainardus R ma et mardus PPe
 marciardus M minardus D /

esse collateralem aquilonis a parte occidentis, quem in hoc secutus est Aluredus rex Anglorum in translacione Anglicana. ^a Est ergo conueniens adaptacio ut per solem intelligamus racionem et intellectum, per Chorum qui impetuosus est aduersitatem fortune que impetuose superuenit, per nubem obumbrantem solem dolorem obscurantem racionem et tenebras ignorancie adducentem, per Boream nubem fugantem philosophiam huiusmodi dolorem depellentem quo depulso uiget ratio per suam sapienciam sicut splendet sol per suum lumen. Sicut autem homines mirantur splendorem solis subitum post tantam obscuritatem, ita minus periti mirantur quando uident aliquem sapientem prius dolore depressum postea sua sapiencia docente esse consolatum; ideo autem amirantur quia non uident ²⁷ aliquid in se unde possent de simili dolore ²⁸ consolare. Quod autem insipiens non sentit in se putat in alio esse impossibile. Premissa ²⁹ de uentis, qui scilicet et quot sunt cardinales uenti, quis cui opponatur, et quid cuius sit collateralis, planius ^{+ 29} patere poterunt si describatur figura.

a C. 4

+ p. 1 B; p. 3

28 dolore RPPeDO docere JM / 29 premissa de uentis qui scilicet et quot sunt cardinales uenti quis cui opponatur quis cuius sit ^ccollateralis planius patere poterunt si describatur figura Pe premissa debentis qui scilicet et quot sunt sunt cardinales quis cui opponatur et quis cuius sit collateralis planius patere poterunt si describatur figura P hec igitur que de uentis dicta sunt patere poterunt euidencius in descriptione subsequentis figure R²om. JMDO /

27 mirantur
Q /